

Research paper

A Model for Analysis and Management Development of Family Sport in Iran

M. Besharati Holaso¹, M. Naderi Nasab², R. Ramzani Nezhad³

1. Ph.D. student of Department of Physical Education and sport science, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran.

2. Assistant Professor of Department of Physical Education and sport science, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran (Corresponding Author)

3. Professor of Sport Management, University of guilan

Received: 2019/04/07

Accepted: 2019/08/25

Abstract

The aim of this study was to provide a model for the analysis and management development of family sport in Iran.

The statistical population consisted of two parts of the human community (company managers, university professors, etc.) and the information society (books, articles, documents, media pages and so on). The sample was judged to have a sufficient number based on theoretical saturation (19 people and 84 copies). The research instrument was a library survey and framing exploratory interviews. The validity of the instrument was assessed and approved based on the legal and scientific credibility of the sample, expert opinion and consistency of the editors' data. Multilevel coding method with matrix and system analysis approach was used for data analysis.

The framework for the identified research included four general perspectives; family capacities for sport participation (5 dimensions and 16 components), ecosystem capacities of family development (5 dimensions and 20 components), mechanisms of family sport participation (6th dimension and 26 components), and implications of expanding sport participation (4 dimensions and 17 components). The nature of the relationship between the variables in the model is determined based on causal relationships and system analysis. In addition, family development challenges and strategies were determined in accordance with the model framework.

Based on the current research results, it can be said that the development of family sport is formed from the systematic interaction and result of the two components of the family and ecosystems in the process of sport participation, and its ultimate goal, the sustainable development of civic sport and social health, is centered on family institutions.

Keywords: Sport Development, Citizenship Sport, Family Sport, Development Model.

---

1. Email: dr.besharati64@gmail.com

2. Email: mehdynaderinasab@yahoo.com

3. Email: rramzani@yahoo.com

Extended Abstract

Background and Purpose

Sports activity is recognized worldwide as a strategy to promote health and vitality, especially during leisure time. However, in Iran, sport participation per capita is low (less than 20%) and large public sport development programs have not been successful (Sixth Development Plan, 2017). Issues such as the restrictions on women's sports and the low status of sports in the household basket have resulted in sports becoming part of the Iranian family's consumption style as a recreational and leisure model. Therefore, promoting the culture of family sports can be described as a strategic and essential solution for the development of civic and public sports. Repeated studies have shown the beneficial and lasting effects of physical and mental exercise in different classes, and there are many scientific and experimental evidences of the known benefits of physical activity and sports participation, but nationwide reports still suggest that the donor is a high percentage of inactive people (Saffari, 2012). Therefore, the need for lifestyle change interventions for citizens and families is strong. This research has mainly focused on identifying and analyzing demographic, psychological, behavioral, social, cultural, and other factors affecting participation in sports. The aim of this study was to provide a model for the analysis and management development of family sport in Iran.

Methodology

In this qualitative, systematic and explicit study, the statistical population consisted of two parts of the human community (company managers, university professors, etc.) and the information society (books, articles, documents, media pages and so on). The sample was judged to have a sufficient number based on theoretical saturation (19 people and 84 copies). The research instrument was a library survey and framing exploratory interviews. The validity of the instrument was assessed and approved based on the legal and scientific credibility of the sample, expert opinion and consistency of the editors' data. Multilevel coding method with matrix and system analysis approach was used for data analysis.

Results

The framework for the identified research included four general perspectives; family capacities for sport participation (5 dimensions and 16 components), ecosystem capacities of family development (5 dimensions and 20 components), mechanisms of family sport participation (6th dimension and 26 components), and implications of expanding sport participation (4 dimensions and 17 components). The nature of the relationship between the variables in the model is determined based on causal relationships and system analysis. In addition, family

development challenges and strategies were determined in accordance with the model framework.

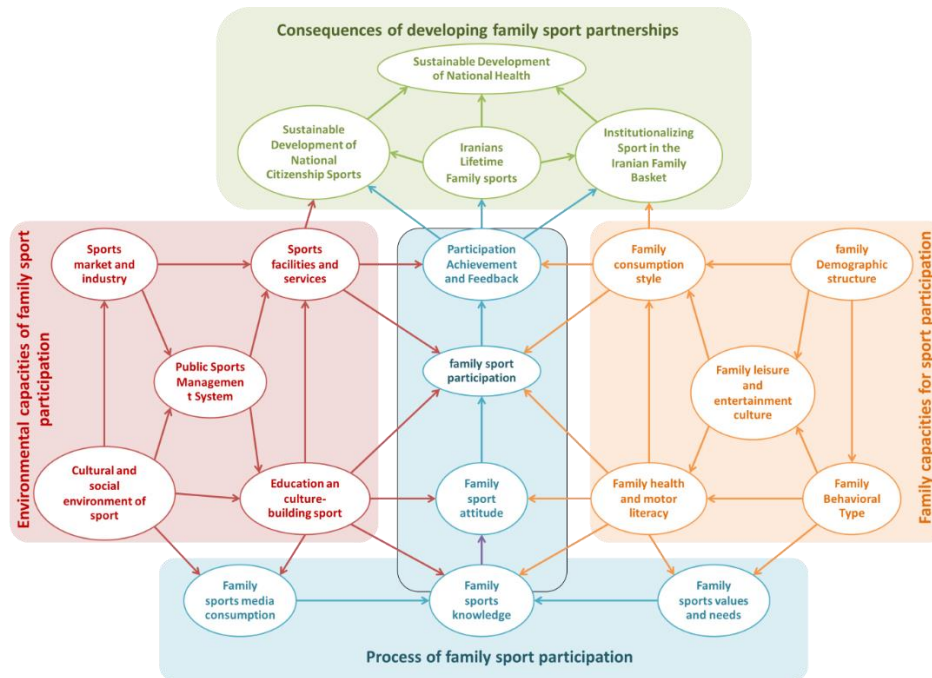

Figure 1- Theoretical and Analytical Framework of the Research

Conclusion

Family sport is one of the most important models of civic sense development and compatible with Iranian Islamic culture, which has not been developed scientifically and practically in the country so far. Based on the current research results, it can be said that the development of family sport is formed from the systematic interaction and result of the two components of the family and ecosystems in the process of sport participation, and its ultimate goal, the sustainable development of civic sport and social health, is centered on family institutions. It can be said that achieving an optimal level of family sport development requires an ecosystem management approach to appropriately engage all institutions and stakeholders to play an active and inclusive role.

Keywords

Sport Development, Citizenship Sport, Family Sport, Development Model

Reference

1. Saffari, M. (2012). Designing the Pattern of General Sports Development in Iran, Ph.D, Tarbiat Modares University. (Persian).
2. Sixth Development Plan. (2017). Sports section report. Strategic reports from the Ministry of Sports and Youth. (Persian).

ارائه الگویی برای تحلیل و مدیریت توسعه ورزش خانوادگی در ایران

میثم بشارتی هولاسوا^۱، مهدی نادری نسب^۲، رحیم رضانی نژاد^۳

- ۱- دانشجوی دکتری گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
- ۲- استادیار مدیریت ورزشی گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
- ۳- استاد مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۱/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۰۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر ارائه الگویی برای تحلیل و مدیریت توسعه ورزش خانوادگی در ایران بود. روش تحقیق از نوع تحقیقات کیفی با رویکرد اکتشافی و سیستماتیک انتخاب شد. جامعه آماری شامل دو بخش جامعه انسانی (مدیران، اساتید، مربیان، و ...) و جامعه اطلاعاتی (کتابها، مقالات، اسناد، رسانه‌ها، و ...) بود. نمونه‌گیری به تعداد قابل کفایت بر مبنای رسیدن به اشباع نظری به صورت قضاوتی انجام شد (۱۹ نفر و ۸۴ نسخه). ابزار پژوهش شامل مطالعه کتابخانه‌ای و مصاحبه‌های اکتشافی چارچوب‌دار بود. روایی ابزار بر اساس اعتبار حقوقی و علمی نمونه آماری، نظر خبرگان و ضریب توافق بین مصححان کدگذار ارزیابی و تأیید گردید. جهت تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری چندمرحله‌ای و رویکرد تحلیل سیستمی استفاده شد. چارچوب پژوهش شناسایی شده شامل چهار منظر کلی، ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی (۵ بُعد و ۱۶ مؤلفه)، ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه ورزش خانوادگی (۵ بُعد و ۲۰ مؤلفه)، سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی (۶ بُعد و ۲۶ مؤلفه) و پیامدهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی (۴ بُعد و ۱۷ مؤلفه) بود. ماهیت ارتباط بین متغیرها در مدل بر اساس روابط علی-معلولی و تحلیل سیستمی مشخص شده است. همچنین چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش خانوادگی متناسب با چارچوب مدل تعیین گردید. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان گفت توسعه ورزش خانوادگی از تعامل نظامند و برآیند مؤلفه‌های دو منظر خانواده و اکوسیستم در فرایند مشارکت ورزشی شکل می‌گیرد و هدف نهایی دستیابی به توسعه پایدار ورزش شهروندی و سلامت اجتماعی با محوریت نهاد خانواده است.

واژگان کلیدی: توسعه ورزش، ورزش شهروندی، ورزش خانواده، مدل توسعه.

1. Email: dr.besharati64@gmail.com
2. Email: mehdynaderinasab@yahoo.com
3. Email: rramzani@yahoo.com

مقدمه

گزارش‌های ملی و بین‌المللی نشان می‌دهد که شاخص‌های سلامت و نشاط در جامعه ایرانی در وضعیت نامناسبی قرار دارد و ایران جزو کشورهای توسعه نیافته از این منظر محسوب می‌شود. در عین حال گرایش به سبک زندگی کم‌تحرک و غیرفعال، تفریحات نامناسب و مجازی و مصرف کالاهای غیراستاندارد بهداشتی بالا گزارش شده است. در این میان فعالیت ورزشی به عنوان یک راهکار جهت ارتقای سلامت و نشاط به ویژه در اوقات فراغت در سطح جهان پذیرفته شده است و کاربرد محوری دارد. اما در ایران سرانه مشارکت ورزشی پایین (کمتر از ۲۰ درصد) و عمده برنامه‌های توسعه ورزش همگانی تا کنون موفقیت قابل توجهی نداشته‌اند (گزارش بخش ورزش در برنامه ششم توسعه، ۲۰۱۷، ۶۶). مسائلی مانند محدودیت‌های ورزش بانوان و جایگاه ضعیف ورزش در سبد خانوار سبب شده است تا ورزش به عنوان یک الگوی تفریحی و فراغت در سبک مصرف خانواده ایرانی جایگاه مناسبی نداشته باشد. از این رو می‌توان از ترویج فرهنگ ورزش خانوادگی به یک راه حل راهبردی و بسیار ضروری جهت توسعه ورزش شهروندی و همگانی نام برد.

تفریح خانوادگی، تفریحی است که اعضای خانواده بدون توجه به زمان و مکان در کنار هم انجام می‌دهند. تفریح خانوادگی می‌تواند به صورت همراهی اعضای یک خانواده (غیرمشارکتی) یا چند خانواده (مشارکتی) در کنار هم باشد. نحوی گذراندن اوقات فراغت در خانواده‌ها بر اساس طبقه اجتماعی، فرهنگ محلی، مکان جغرافیایی و مواردی از این قبیل تفاوت دارد. مطالعات نشان داده‌اند که طبقات پایین جامعه به نسبت طبقات مرفه جامعه کمتر از فراغت فعال استفاده می‌کنند. هر چه طبقه اجتماعی افراد بالاتر باشد بر میزان فعالیت‌های برون‌خانگی افزوده می‌شود (رفعت جاه، ۲۰۱۱، ۱۴). داوون و گودبب^۱ (۱۹۸۷) سه نوع مانع برای تفریحات خانوادگی تعریف کرده است: اول موانع درونی مربوط به ترجیحات و موانع درونی خانواده، دوم موانع فردی مربوط به موانع یا الگوهای رفتاری و روابط بین فردی که عدم مشارکت را به همراه دارد و سوم موانع محیطی اوقات فراغت که مربوط به امکانات در دسترس است. عواملی نیز هستند که باعث تعیین یا تغییر الگوهای فراغتی می‌شوند. وقت آزاد و اماکن و امکانات در دسترس، شبیه شدن نقش مرد و زن به هم در خانواده باعث تغییر الگوهای فراغتی شده است (مدیری و سفیری، ۲۰۱۰، ۲۹). عادات مصرفی خانواده، تبلیغات و انواع شبکه معاشرتی در الگوی مصرف خانواده‌ها تأثیر دارد. همچنین فردگرایی و تکثر علایق و گروه‌ها خود بر روی فردی شدن فراغت‌ها تأثیر می‌گذارد و در یک کلام آنچه عملاً رخ می‌دهد کاهش زمان خانوادگی است. الگوی واقعی و درست تفریح در جامعه ما در گذشته از دل ارتباطات خانوادگی و فAMILI شکل می‌گرفته است، اما امروزه نه تنها ارتباطات فAMILI قوی نیست، بلکه شکل و سبک زندگی

1. Duane & Godbeyb

امروزی نیز شرایطی را از نظر فکری پدیده آورده که در بسیاری موارد، خانواده‌ها هیچ خانواده‌ای هم وزن خود پیدا نمی‌کنند تا تمایل به برقراری ارتباط با آنها داشته باشند. بسیاری از جامعه‌شناسان بر این باورند که بهترین نوع تفریح خانواده از دل الگوهای سنتی ما یعنی ارتباطات فامیلی یا دوستانه و تلفیق آن با عناصر امروزی شکل می‌گیرد که مورد علاقه جوانان باشد، یعنی ارتباطات باید بر اساس وجود هم‌تایان پسران و دختران نوجوان و جوان در هر دو یا چند خانواده شکل گیرد (شیرکرمی و همکاران، ۲۰۱۸، ۴۹).

شورای عالی جوانان در مطالعات اوقات فراغت با رویکرد اقتصادی سه نوع فعالیت فراغتی را معرفی می‌کند. فراغت بی‌هزینه مانند پیاده روی و گردش در پارک‌ها، فراغت کم‌هزینه مانند رفتن به سینما و بازدید از موزه و فراغت پرهزینه مانند مسافرت‌ها و یا تفریحات نیازمند به کالاهای پرهزینه است. از آنجا که اکثر تفریحات ورزشی نیاز به صرف هزینه بالایی ندارد می‌توان بیشتر الگوهای آن را جزو تفریحات بی‌هزینه و کم‌هزینه دسته‌بندی کرد. تفریحات ورزشی شامل رفتارهای تفریحی پیش‌بینی و تعریف‌شده مانند فعالیت جسمانی و یا بازی و رشته‌های ورزشی یا فعالیت‌های مشابه با آن است. ورزش خانوادگی به عنوان مشارکت ورزشی به صورت همراهی حداقل دو نفر از اعضای خانواده به صورت همزمان شناخته می‌شود. توسعه ورزش خانوادگی^۱ شامل تمامی ساختارها، نقش‌ها و اقداماتی است که جهت بسترسازی مشارکت ورزشی خانواده‌ها به صورت همراهی اعضای خانواده در طبقات مختلف جامعه صورت می‌گیرد تا اعضای خانواده بتوانند به دستاوردهای فردی و مشترک عملکرد ورزشی برسند (دستوم و همکاران، ۲۰۱۴، ۸۱). تفریحات ورزشی مانند کایت سواری و اسب سواری پرهزینه، مانند شنا کم‌هزینه و مانند پیاده روی و کوهنوردی بی‌هزینه هستند. تندنویس (۲۰۰۱) در گزارشی فراغت را در ایران بر حسب مکان به سه دسته فراغت در خانه، فراغت درون شهری و فراغت بیرون شهری تقسیم کرد که در این بین فراغت بیرون شهری در اولویت اول قرار گرفت. کاشف (۲۰۰۱) نیز فراغت را بر حسب تعداد افراد شرکت‌کننده به اوقات فراغت فردی، دو نفره، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرده است. ورزش همگانی را می‌توان از جنبه‌های مختلف مانند وضعیت مشارکت افراد، تنوع فعالیت‌های بدنی، جایگاه ورزش همگانی، نقش رسانه‌ها در ورزش همگانی و دهها جنبه دیگر مورد بررسی قرار داد.

اهمیت پرداختن به تفریح خانوادگی به دلیل ایجاد انگیزه و تحکیم روابط خانوادگی است و بسیار مهم‌تر از تفریح فردی است. در هنگام تفریحات خانوادگی هم‌فکری و حل مشکلات راحت‌تر صورت می‌گیرد. بسیاری از افراد در زمان تفریح خانوادگی مشارکتی با هم آشنا می‌شوند که این آشنایی‌ها می‌تواند زمینه ایجاد روابط اجتماعی از دوستی تا همکاری و حتی ازدواج را شکل دهد. اوقات تفریح

خانوادگی می‌تواند با مشارکت و یا بدون مشارکت خانواده‌های دیگر صورت پذیرد (هورنا، ۱۹۸۹، ۲۲۹). با وجود اهمیت زیاد تفریحات، در صورتی که بیشتر بدون مشارکت خانواده‌ها باشد، می‌تواند یکی از آسیب‌های اجتماعی قلمداد شود چون حس اجتماعی بودن افراد را کاهش می‌دهد (آقاپور، ۲۰۱۰، ۳۱)؛ بنابراین زمان‌های فراغتی باید به صورت اعتدال در نوع همراهی افراد صورت گیرد و بین تفریحات فردی یا جمعی، و خانوادگی یا غیرخانوادگی توزیع زمانی مناسب رعایت شود. آموزش چنین مفاهیمی به مردم و به خصوص والدین امری ضروری در سیاست‌گذاری اجتماعی و فرهنگی است (ربانی و رستگار، ۲۰۰۸، ۴۶). پرداختن به ورزش در تفریحات خانوادگی علاوه بر غنی‌سازی زمان فراغت خانوادگی، از جهات دیگری نیز اهمیت زیادی دارد. به ویژه این که تأثیرات متقابل والدین و فرزندان در پرداختن به فعالیت‌های ورزشی در زمان فراغت بسیار زیاد است؛ به نحوی که بر اساس تحقیقات موجود، والدین ورزشکار به احتمال زیاد فرزندان ورزشکار و یا علاقمند به ورزش خواهند داشت و از طرف دیگر، فرزندان ورزشکار نیز می‌توانند انگیزه و علاقه لازم را برای ورزش کردن والدین فراهم نمایند. پیروی و الگوپذیری والدین و فرزندان از هم در فعالیت‌بدنی، بیشتر به صورت تأثیرگذاری والدین بر فرزندان است (بهروزی، ۲۰۱۲، ۶۳). بنابراین الگوی تفریحات ورزشی خانوادگی می‌تواند بخشی از مبنای تربیتی در تربیت‌بدنی و ورزش باشد.

هر چند تاکنون تحقیقات زیادی به ارائه مدل در ورزش همگانی پرداخته‌اند (صفاری، ۲۰۱۲، ۹۰، خطیب‌زاده، ۲۰۱۶، ۵۲، مجیدی، ۲۰۱۷، ۴۷، بنار و همکاران، ۲۰۱۸، ۴۴، صفاری و لطیفی فرد، ۲۰۱۸، ۹۱ و ...)، اما ورزش خانوادگی بسیار محدود مورد مطالعه قرار گرفته است. سبحانی‌نژاد (۲۰۱۹) در تبیین جایگاه و چگونگی اصلاح الگوی مصرف اوقات فراغت خانواده‌های ایرانی، عمده‌ترین راهکارهای گذران مطلوب اوقات فراغت را گردشگری و فعالیت‌های ورزشی می‌داند. هاشمی و مرادی (۲۰۱۰) در بررسی نقش خانواده در جامعه‌پذیری ورزشی گزارش کردند که میزان ورزشی بودن خانواده، حمایت خانواده از فعالیت‌های ورزشی، نگرش خانواده در مورد ورزش و میزان پذیرش ورزش در میان اعضای خانواده بر جامعه‌پذیری ورزشی افراد تأثیر مستقیم دارد. صفری (۲۰۱۳) در بررسی تأثیر شرکت در همایش‌های پیاده‌روی خانوادگی بر فرهنگ‌سازی ورزش‌های همگانی نشان داد که به ترتیب اولویت عوامل درونی سازی ورزش، مشارکت در ورزش، عملکرد ورزشی، آگاهی نسبت به ورزش و نگرش ورزشی، انگیزش ورزشی، انتقال ارزش‌های ورزشی، رشد اخلاق ورزشی و پوشش ورزشی اثرگذار بودند. دستوم و همکاران (۲۰۱۴) در بررسی وضعیت فراغت ورزشی خانوادگی شهر رشت نشان دادند فراغت ورزشی خانوادگی بیشتر به صورت سبک غیرمشارکتی است و تفریحات درون شهری بیشتر از برون شهری بود. به صورت تقریبی با افزایش تعداد اعضای خانواده و سطح درآمد

تفریحات درون شهری کاهش و برون شهری افزایش داشت و بالعکس. غفاری (۲۰۱۵) در بررسی مشارکت خانواده‌ها در ورزش صبحگاهی شهر کاشمر نشان داد شش موانع اصلی شامل مدیریت شهری، محیطی، روان‌شناختی، درون فردی، عدم حمایت اجتماعی و محدودیت زمانی قرار به ترتیب اولویت بیشترین تأثیر را در عدم رشد مشارکت ورزشی خانواده‌ها دارند. بارانی (۲۰۱۶) در بررسی نقش برگزاری رویدادهای ورزشی خانوادگی در توسعه ورزش همگانی گزارش کرد که عمومیت، کارآمدی چند سطحی، فرهنگ سازی ویژگی‌های برجسته ورزش خانوادگی هستند. انگیزه عمومی، مدیریت خودگردان به عنوان عواملی شناسایی شدند که ورزش خانوادگی از طریق آنها در توسعه ورزش همگانی نقش ایفا می‌کند.

در تحقیقات خارجی ورزش خانوادگی در مقیاس گسترده‌تری مورد بررسی قرار گرفته است. ماورین^۱ (۲۰۰۶) در بررسی نقش پدر در فراغت خانواده و الگوهای ورزشی عنوان کرد ورزش یک بافت فرهنگی غالب در اوقات فراغت است و پدران می‌توانند در تفریحات ورزشی بیشتر از تفریحات غیر ورزشی هویت پدری خود را ابراز کنند. این مطالعه نشان می‌دهد ورزش و اوقات فراغت می‌تواند زمینه‌ای برای مردان در جهت هویت کاری و مولد بودن خودشان باشد. ژانگ و تیان^۲ (۲۰۱۰) در تفسیر جدید ورزش‌های خانوادگی عنوان کردند کانون‌های ورزش خانوادگی، داوطلبی ورزشی، سرگرمی‌های حرکتی جسمانی، غنی‌سازی زندگی، تناسب اندام و سلامت و ارتباطات بین فردی در خانواده‌ها از مهمترین کارکردهای نوین ورزش خانوادگی هستند. دیونجی^۳ و همکاران (۲۰۱۲) در بررسی نقش خانواده در مشارکت ورزشی فرزندان گزارش کرد که ماهیت خانواده با مشارکت ورزشی اعضای آن رابطه دارد. کای و اسپایچ^۴ (۲۰۱۲) در بررسی نقش ورزش خانواده در توسعه ورزش گزارش کردند که توسعه پایدار ورزش به جایگاه ورزش در خانواده‌ها بستگی مستقیمی دارد. ویلر^۵ (۲۰۱۵) در بررسی نقش فرهنگ خانواده در گرایش به مشارکت ورزشی گزارش کرد فرهنگ ورزشی می‌تواند از خانواده‌ها به همدیگر منتقل می‌شود و بیشتر جنبه عادات و رفتاری دارد. همچنین والدین اهداف خاصی فراتر از ورزش خانوادگی از مشارکت ورزشی فرزندان خود دارند. لنارتویچ^۶ (۲۰۱۶) در بررسی کارکردهای ورزش در خانواده‌ها گزارش کرد که مشارکت ورزشی با غنی‌سازی اوقات فراغت و اجتماعی شدن خانواده‌ها ارتباط معناداری دارد. هادج و همکاران^۷ (۲۰۱۷) در بررسی زندگی مبتنی بر ورزش

-
1. Maureen
  2. ZHANG & TIAN,
  3. Dionigi
  4. Kay& Spaaij
  5. Wheeler
  6. Lenartowicz
  7. Hodge

در خانواده‌ها گزارش کردند که یادگیری مهارت‌های ورزشی به ویژه در فرزندان در نهادینه شدن ورزش در خانواده‌ها و سبک زندگی مبتنی بر ورزش تأثیر بالایی دارد. رس^۱ (۲۰۱۸) در بررسی فرهنگ سلامت مبتنی بر فعالیت بدنی در خانواده‌ها نشان داد که ادراک والدین از فعالیت بدنی در و همسویی فرهنگ خانواده و فرهنگ سلامت بیشترین تأثیر را در این زمینه دارد. اسپولنکوف و سیفکن^۲ (۲۰۱۹) در بررسی فرایند ورزش برای توسعه گزارش کرد سبک زندگی سالم و متحرک خانواده‌ها نقش محوری در این زمینه دارد و در واقع مدل ورزش برای سلامت خانواده پایه ورزش برای توسعه است.

تحقیقات انجام شده عمدتاً به شناسایی و تحلیل عوامل جمعیت‌شناختی، روان‌شناختی، رفتاری، اجتماعی، فرهنگی و ... اثر گذار بر مشارکت ورزشی و خانواده پرداخته‌اند و تاکنون تحقیق تخصصی و مبتنی بر روش مدل‌سازی به بررسی ورزش خانوادگی در کشور نپرداخته است. از این رو نیاز به ارائه مدل‌های علمی جهت تحلیل و برنامه‌ریزی ورزش خانوادگی وجود دارد. از طرفی دیگر مقوله فعالیت ورزشی خانواده‌ها بسیار تغییرپذیر و پویاست و هم‌زمان با تغییرات محیطی نیاز به بررسی و ارائه اطلاعات برای مدیریت و توسعه آن دارد. علاوه بر این هنوز سئوالات و نیازهای اطلاعاتی، ابهامات مدیریتی و چالش‌های فرهنگی زیادی در زمینه ورزش خانوادگی وجود دارند که مستلزم تحقیقات علمی و کاربردی است. از طرفی مقدمه و پایه مدیریت ورزشی داشتن اطلاعات است و دستیابی به اطلاعات مورد نیاز از طریق تحقیقات و نیازسنجی امکان پذیر است و بر پایه نیازسنجی و کسب اطلاعات از شهروندان می‌توان به عرضه خدمات ورزشی به اقشار هدف پرداخت. در همین راستا پژوهش‌های مکرری اثرات مفید و پایدار جسمانی و روانی ورزش را در اقشار مختلف به اثبات رسانده‌اند و شواهد علمی و تجربی بسیاری درباره منافع شناخته شده فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی مشاهده شده است؛ اما هنوز هم گزارش‌های سطح کشور نشان‌دهنده درصد بالای افراد غیرفعال است. بنابراین نیاز به مداخلات برای تغییر در سبک زندگی شهروندان و خانواده‌ها به شدت احساس می‌شود. از طرفی دیگر مدیریت و برنامه‌ریزی توسعه ورزش خانوادگی نیازمند آگاهی از ساختار محیط زندگی شهری و پایش مستمر آن است زیرا سطح مشارکت افراد در ورزش و سطح برنامه‌های ورزشی در هر جامعه بسیار متنوع است.

براین اساس نیاز به ارائه چارچوب علمی در زمینه مدیریت و توسعه ورزش خانوادگی در کشور وجود دارد و این پژوهش درصدد است تا به طراحی و تبیین الگوی توسعه ورزش خانوادگی در کشور بپردازد.

---

1. Ross

2. Schulenkorf & Siefken

از آن جا که مبانی اصلی دانش در هر حوزه‌ای بر پایه مدل‌های شناسایی شده مناسب و نه یافته‌های جزئی و پراکنده قرار دارد و داده‌ها در قالب مدل می‌توانند کشف، تبیین و تفسیر شوند، بنابراین مدل‌سازی ابعاد سیستم توسعه ورزش خانوادگی نمی‌تواند روابط بین این عوامل را به‌طور کامل توضیح دهد، اما درک مکانیسم‌های اساسی آن را آسان‌تر می‌کند. فقدان مدل‌های قابل اتکا و دارای مصادق عینی در توسعه ورزش خانوادگی محقق را بر آن داشت تا با اتکا بر نظرات کارشناسان مجرب، مدل ساختاری توسعه ورزش خانوادگی را ارائه بدهد. هدف این است که مدل ارائه شده بتواند به خوبی ظرفیت ابعاد مختلف اثرگذار بر توسعه ورزش پایدار ورزش خانوادگی را نشان دهد و در حد خود قادر به تبیین کارکرد ساخت‌های اساسی آن باشد.

روش پژوهش

روش تحقیق از نوع کیفی با رویکرد اکتشافی و چارچوب‌بندی سیستماتیک بود. جامعه آماری شامل دو جامعه انسانی و جامعه اطلاعاتی (منابع علمی، اسنادی و کتابخانه‌ای) بود. بخش انسانی جامعه آماری پژوهش را تمامی کسانی تشکیل دادند که آگاه به موضوع مدیریت و توسعه ورزش شهروندی و خانوادگی هستند و به صورت مشخص مدیران سازمان‌های حوزه ورزش همگانی، اساتید مدیریت ورزشی صاحب‌نظر در زمینه ورزش همگانی، مربیان شاغل در حوزه ورزش همگانی و معلمان ورزش مدارس و ...). نمونه آماری به تعداد قابل کفایت بر مبنای رسیدن به اشباع نظری چارچوب پژوهش انتخاب و به صورت هدفمند و در دسترس نمونه‌گیری شد (۱۹ نفر). اساس انتخاب نمونه این بود که افراد منتخب بتوانند به شکل‌گیری نظریه و تکرارپذیری یافته‌ها کمک کنند. جامعه اطلاعاتی نیز شامل منابع کتابخانه‌ای و علمی، گزارش‌ها و اسناد اجرایی و حقوقی و منابع و آرشیوهای رسانه‌ای بود. نمونه آماری این بخش شامل ۸۴ نسخه بر اساس رسیدن به اشباع نظری چارچوب پژوهش انتخاب و و به روش نمونه‌گیری نظری و از نوع قضاوتی نمونه‌گیری شد.

جدول ۱- مشخصات نمونه آماری پژوهش

نمونه	نمونه‌گیری	گروه مطالعه
۱۹ نفر	هدفمند و در دسترس ۶ نفر	مدیران و کارشناسان سازمان‌های حوزه ورزش همگانی جامعه
	هدفمند و در دسترس ۷ نفر	اساتید دانشگاهی صاحب نظر در ورزش همگانی انسانی
	هدفمند و در دسترس ۶ نفر	مربیان ورزش همگانی و معلمان ورزش
۸۴ نسخه	نظری (قضاوتی) ۲۶ نسخه	منابع کتابخانه‌ای و علمی جامعه
	نظری (قضاوتی) ۲۰ نسخه	گزارش‌ها و اسناد اجرایی و حقوقی اطلاعاتی
	نظری (قضاوتی) ۳۸ نسخه	منابع و آرشیوهای رسانه‌ای

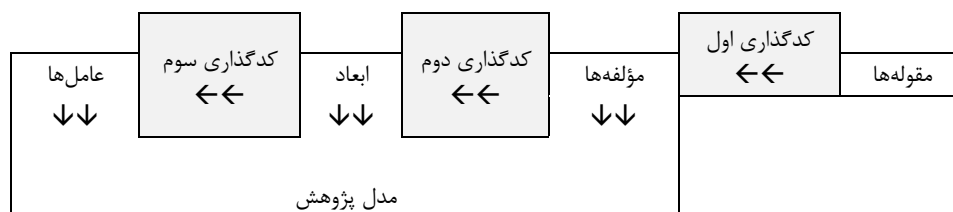
ابزار پژوهش شامل مطالعه کتابخانه‌ای نظامند و مصاحبه اکتشافی بود. سئوالات مصاحبه و چارچوب رونوشت مطالعه کتابخانه‌ای بر اساس چارچوب نظری مدیریت و توسعه ورزش خانوادگی طراحی شده بود. مشخصات ابزارهای پژوهش به صورت زیر است. روایی ابزار با استفاده از روش‌های روایی‌سنجی ذکر شده در جدول ۲ کنترل و مطلوب ارزیابی شد.

جدول ۲- مشخصات ابزارهای پژوهش

روش	مطالعه کتابخانه‌ای	مصاحبه
ابزار	رونوشت (چک لیست استخراج مفاهیم)	چارچوب پرسش (پرسش‌نامه بازپاسخ)
زمینه	جامعه اطلاعاتی	جامعه انسانی
روایی	انتخاب نسخه‌های معتبر به لحاظ علمی و حقوقی روایی محتوایی و صوری رونوشت از دیدگاه متخصصان	انتخاب افراد بر حسب شایستگی علمی و فنی روایی محتوایی و صوری پرسش‌نامه از دیدگاه متخصصان محاسبه ضریب توافق بین اساتید کدگذار و مصحح

در این پژوهش، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قراردادن آنها در مسیر پژوهش به طوری که بر نحوه پاسخگویی آنها تأثیر نگذارد، به منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً، پس از انجام هر مصاحبه، الگوی به‌دست آمده تا آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به الگو داشت، مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از انجام مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هر گونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. از آن جایی که مؤلفه پایایی به میزان تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد و در انجام مطالعات کیفی پژوهشگر با تفسیر یافته‌ها به موضوع مورد مطالعه می‌پردازد. همزمان با گردآوری داده‌ها، کار تحلیل آنها طی سه مرحله کدگذاری نیز شروع شد. پس از استخراج کدها، آنها طبقه‌بندی می‌شوند؛ مقایسه مداوم، تفاوت‌ها و تشابهات بین این کدها را آشکار می‌کند. طبقات جدا و یا ادغام می‌گردند تا نظریه در روند این فرآیند شکل گیرد. منابع و متون موجود نیز در روند تکمیل تئوری مورد استفاده قرار می‌گیرند. کار گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کند که ادامه کار چیز تازه‌ای به دانسته‌های او نمی‌افزاید. پس از انجام ۱۹ مصاحبه در طی دوره شش ماه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه نشدن داده جدید به داده‌های قبلی بود؛ چرا که درصد بالایی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود. بنابراین، با رسیدن به حد اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد. پژوهشگران کیفی به جای واژه اعتبار و روایی، از واژه‌های مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده می‌کنند.

تحلیل یافته‌ها از طریق روش‌های چارچوب‌بندی و کدگذاری مفهومی بر مبنای تحلیل سیستمی مفهومی صورت گرفت. کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر متخصصان انجام شد.

در نهایت مدل پژوهش به صورت تخصصی در یک جلسه دلفی با حضور ۶ نفر که هم دارای دکتری مدیریت ورزشی و هم دارای فعالیت مدیریتی در حوزه ورزش همگانی بودند ارائه شد و متغیرها و روابط بین آنها ویرایش و تکمیل گردید.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش که با استفاده از ابزارها از جامعه آماری مستخرج شدند پس از مراحل کدگذاری در قالب چارچوب و مدل مفهومی تنظیم گردیدند که شامل چهار منظر کلی ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی، ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه ورزش خانوادگی، سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی و پیامدهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی بود. عوامل شناسایی شده دارای بیشترین تکرار در منابع و بیشترین میزان ارتباط به ماهیت و ساختار و ورزش خانوادگی هستند. منظر ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی شامل پنج عامل ساختار جمعیت‌شناختی خانواده، فرهنگ فراغتی و تفریحی خانواده، سبک مصرف خانواده، تیپ رفتاری خانواده و سواد سلامتی و حرکتی خانواده است. ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی نیز شامل عوامل بازار و صنعت ورزش، محیط فرهنگی و اجتماعی ورزش، مدیریت راهبردی و اجرایی ورزش همگانی، امکانات و خدمات ورزشی محیطی و سیستم آموزش همگانی و فرهنگسازی ورزش است. همچنین سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی شامل عامل‌های ارزش‌ها و نیازهای ورزشی خانواده، دانش ورزشی خانواده، نگرش ورزشی خانواده، مصرف رسانه‌ای و مجازی ورزشی خانواده، مشارکت ورزشی خانوادگی و دستاوردها و بازخورد مشارکت ورزشی خانوادگی بود. پیامدهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی نیز شامل مشارکت ورزشی خانوادگی مادام‌العمر، نهادینه‌سازی ورزش در سبک خانواده، توسعه پایدار ورزش شهروندی ملی و توسعه پایدار سلامت ملی است.

جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

تکرار	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳
در	کتابخانه‌ای			
مصاحبه				
۷	۸	سطح درآمد و رفاه زندگی خانواده‌ها		
۱۰	۷	وضعیت تحصیلی اعضای خانواده	ساختار	
۸	۵	وضعیت شغلی اعضای خانواده	جمعیت‌شناختی	
۳	۴	ترکیب جنسیتی اعضای خانواده	خانواده	
۹	۴	محل جغرافیایی سکونت خانواده		
۸	۹	وضعیت گرایش به سبک زندگی فعال یا غیرفعال در خانواده		
۹	۱۰	ارتباط و تعامل اعضای خانواده با گروه‌های مرجع و جامعه	سبک فراغتی و مصرفی خانواده	
۴	۶	الگوی تصمیم‌گیری خرید و مصرف در خانواده		
۹	۵	قدرت خرید خانواده برای مصرف اوقات فراغت		
۵	۸	آشنایی با اصول سلامتی و بهداشتی و نقش ورزش در آن	سواد سلامتی و حرکتی خانواده	
۷	۶	آگاهی از اصول فعالیت بدنی و عادات حرکتی		
۸	۳	مطالعه خانوادگی در زمینه تندرستی و سلامتی جسمی		
۱۴	۱۰	تیپ شخصیتی اعضای خانواده		
۷	۶	حالات روانی فرد (مانند اعتماد به نفس، افسردگی، ...)	ساختار رفتاری خانواده	
۱۶	۵	زمان و وقت خانوادگی		
۶	۱۱	روابط و صمیمیت بین اعضای خانواده		

ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی

ادامه جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

تکرار	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳
در	کتابخانه‌ای			
مصاحبه				
۵	۹	میزان هزینه دولت بر ورزش همگانی	بازار و صنعت ورزش	ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی
۱۱	۶	وضعیت رشد و رونق بازار ملی و منطقه‌ای خدمات ورزشی		
۹	۹	جایگاه‌های برندهای ورزشی در بین سایر برندهای بازار مصرف		
۵	۵	وضعیت خرده بازارهای ورزشی و بازارهای محلی خدمات ورزشی		
۳	۶	جهانی شدن ورزش	محیط فرهنگی و اجتماعی ورزش	
۶	۴	جایگاه شخصیت‌ها و نقش‌های ورزشی در جامعه (ورزشکار، مربی، و ...)		
۱۱	۳	وضعیت رقابت ورزش با سایر الگوهای تفریحی و فراغتی در جامعه		
۷	۱۴	جایگاه رخدادهای و سمبل‌های ورزشی در جامعه		
۱۲	۱۱	سرانه فضاهای اختصاصی ورزش خانوادگی	امکانات و خدمات ورزشی محیطی	
۵	۸	قابلیت دسترسی به فضاهای ورزشی با قابلیت مشارکت خانوادگی		
۹	۹	ایمنی و امنیت فضاهای ورزشی با قابلیت مشارکت خانوادگی		
۹	۱۱	کیفیت و تناسب امکانات با الگوهای رایج فعالیت ورزشی خانوادگی		

ادامه جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

تکرار	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳	
در	کتابخانه‌ای				
مصاحبه					
۱۱	۷	سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی توسعه ورزش خانوادگی در سازمان‌های متولی امر		ظرفیت‌های آکویسیستی توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی	
۵	۹	تأمین و تخصیص منابع لازم برای اجرای برنامه‌های عمومی ورزش خانوادگی	مدیریت راهبردی و اجرایی ورزش همگانی		
۳	۷	تقسیم کار بین سازمان‌ها و ذینفعان برای توسعه ورزش خانوادگی			
۲	۹	ارزیابی و نظارت مستمر برنامه‌ها و اقدامات عمومی توسعه ورزش خانوادگی			
۳	۹	بازاریابی اجتماعی برای فعالیت ورزشی در خانواده‌ها			
۸	۵	وجود زمینه آموزش عمومی الگوهای فعالیت بدنی و ورزشی در فضاهای شهری	سیستم آموزش همگانی و فرهنگسازی ورزش		
۱	۳	تولید محتوای رسانه‌ای مناسب و متنوع جهت نهادینه‌سازی ورزش در خانواده‌ها			
۳	۱۰	استفاده از انواع روش‌های اطلاع‌رسانی مربوط به رخدادهای ورزش همگانی			
۱۱	۸	آگاهی از فواید فعالیت ورزشی			سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی
۸	۱۲	تماشای فیلم‌ها و برنامه‌های آموزشی ورزشی			
۱	۱۳	مطالعه مطالب مربوط به فعالیت ورزشی			
۴	۱۰	آگاهی از اصول و مراتب کسب آمادگی بدنی و تکنیکی فعالیت ورزشی انتخابی	دانش ورزشی و سواد حرکتی		
۲	۹	شناخت نوع استعداد و سطح قابلیت ورزشی اعضای خانواده	خانواده		
۶	۷	دانش سلامت و تندرستی عمومی اعضای خانواده			

ادامه جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

تکرار	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳
در	کتابخانه‌ای			
مصاحبه				
۳	۳	ارزش تلاش برای سلامتی در فرهنگ خانواده	ارزش‌ها و	سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی
۴	۹	نیازهای ورزشی خانواده	نیازهای ورزشی	
۵	۱۰	ادراک اعضای خانواده از فواید فعالیت ورزشی	خانواده	
۴	۹	پیگیری صفحات مجازی و رسانه‌ای ورزشی توسط اعضای خانواده		
۸	۸	انجام سرگرمی‌های مجازی ورزشی توسط اعضای خانواده	مصرف رسانه‌ای و مجازی	
۱۰	۱۳	عضویت در گروه‌های ورزشی شبکه‌های اجتماعی توسط اعضای خانواده	ورزشی خانواده	
۱۲	۳	مدیریت زمان حضور در فضای مجازی اجتماعی و رسانه‌ای		
۴	۶	تصور اعضای از تیپ و ظاهر بدنی خود		
۳	۶	علاقمندی اعضای خانواده به فعالیت ورزشی	نگرش ورزشی	
۱۰	۹	احساس مثبت اعضای خانواده به حضور در فضاهای ورزشی	خانواده	
۶	۸	توانایی انجام مناسب و اصولی فعالیت ورزشی انتخابی توسط اعضای خانواده		
۵	۸	کسب مهارت در رشته‌های ورزشی انتخابی توسط اعضای خانواده		
۶	۱۱	همراهی اعضای خانواده برای فعالیت ورزشی	مشارکت ورزشی	
۲	۳	انجام فعالیت‌های ورزشی مورد علاقه به طور مناسب	خانوادگی	
۷	۷	توجه به عنصر یادگیری مهارت و لذت بخشی در مشارکت ورزشی		
۶	۱۰	ارتقای سطح عملکرد ورزشی		

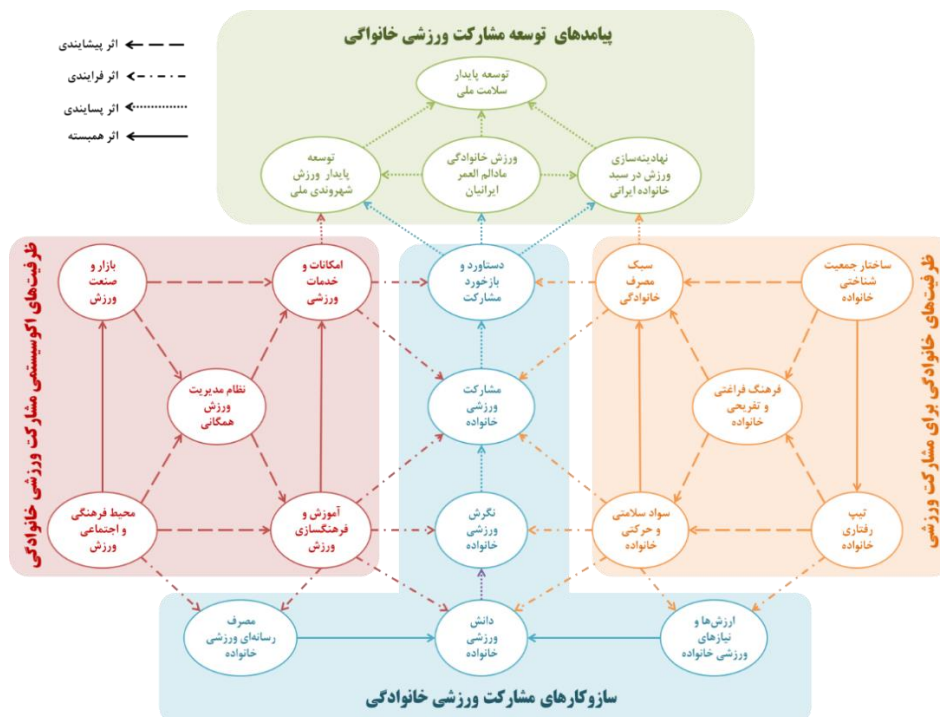
ادامه جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

تکرار	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳
در	در مطالعه	کد ۱	کد ۲	کد ۳
مصاحبه	کتابخانه‌ای			
۷	۶	دست‌آورد جسمی (تناسب اندام، ...) از مشارکت ورزشی	دست‌آورد و بازخورد مشارکت ورزشی	سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی
۱۱	۱۱	دست‌آورد روانی (سلامت روحی، ...) از مشارکت ورزشی	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۶	۶	دست‌آورد شغلی (کاهش اثرات کار، ...) از مشارکت ورزشی	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۱۰	۵	دست‌آورد اجتماعی (اجتماع پذیری، ...) از مشارکت ورزشی	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۹	۷	دریافت بازخورد مناسب از انجام فعالیت ورزشی خانوادگی	مشارکت ورزشی خانوادگی	پیمادهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی
۹	۱۱	تنوع بخشی به فعالیت ورزشی	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۸	۱۰	اقدام به تهیه بیمه ورزشی برای اعضای خانواده	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۷	۱۲	هدفمند شدن و برنامه محور شدن فعالیت	مشارکت ورزشی خانوادگی	
۸	۶	جایگاه کالاهای ورزشی در بین کالای فراغتی خانواده	نهادینه سازی ورزش در سبب خانواده	
۷	۴	میزان هزینه برای دریافت خدمات ورزشی متناسب با فرهنگ فراغتی خانواده	نهادینه سازی ورزش در سبب خانواده	
۵	۲	میزان ترجیح ورزش به سایر الگوهای تفریحی رقیب و برعکس	نهادینه سازی ورزش در سبب خانواده	
۵	۸	میزان وابستگی ورزش به وضعیت مصرف سایر کالاهای تفریحی و فراغتی	نهادینه سازی ورزش در سبب خانواده	
۸	۹	توانمندسازی و انسجام بخشی خانواده از طریق مشارکت ورزشی	توسعه پایدار ورزش شهری ملی	
۳	۸	تأمین سلامت جسمی و روانی خانواده به وسیله مشارکت ورزشی	توسعه پایدار ورزش شهری ملی	
۵	۶	رونق بازار خدمات ورزشی عمومی	توسعه پایدار ورزش شهری ملی	
۸	۵	نهادینه شدن مشارکت ورزشی در جامعه	توسعه پایدار ورزش شهری ملی	
۹	۶	سالم سازی فضاهای مشارکت ورزشی جمعی	توسعه پایدار ورزش شهری ملی	

ادامه جدول ۳- کدگذاری سه مرحله‌های مقوله‌های استخراج شده از پیمایش کیفی

کد ۳	کد ۲	کد ۱	تکرار در مطالعه کتابخانه‌ای	در مصاحبه
		غنی‌سازی فراغت خانواده ایرانی	۸	۱۱
توسعه پایدار		سالم‌سازی تفریحات خانواده ایرانی	۵	۷
سلامت ملی		ارتقای شاخص‌های تندرستی و نشاط خانواده‌ها	۶	۴
		کاهش آسیب‌های جسمی و روانی خانوادگی	۱۰	۸

در شکل ۱، مدل مفهومی اولیه پژوهش بر اساس مطالعه کتابخانه‌ای ابتدایی ترسیم شده است.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

بر اساس مدل توسعه ورزش خانوادگی از تعامل منظرهای خانواده و محیط و برآیند آنها در فرایند مشارکت حاصل شده و به دنبال توسعه پایدار است. ارتباط بین عوامل نیز در مدل مشخص شده است.

بر اساس مبانی نظری و روش‌شناختی چهار نوع ماهیت برای هر یک از روابط شناسایی شده تعیین گردید.

- اثر پیشایندی: پیشایندها پیش‌نیازهای ضروری و مؤثری هستند که در توسعه مشارکت ورزشی نقش ایفا می‌کنند.
  - اثر فرایندی: فرایندها رویه‌های مرتبط با مشارکت ورزشی هستند که بر مبنای پیشایندها منجر به پیامدها می‌شوند.
  - اثر پسایندی: پسایندها اثرها و دستاوردهایی هستند که حاصل رخداد فرایندها هستند.
  - همبسته‌ها: مفاهیم و متغیرهایی که روابط و وابستگی متقابل با هم و ماهیت مشابه دارند (بنار و خان‌محمدی، ۲۰۱۸، ۴۶).
- انواع اثر پیشایندی، فرایندی، پیامدی و همبسته بیانگر اثر بین‌سطحی در فراگرد توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی هستند. در نهایت چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش خانوادگی مبتنی بر چارچوب مدل مفهومی شناسایی و تعیین گردید که در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴- شناسایی چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش خانوادگی به تفکیک

چالش‌ها و محدودیت‌های توسعه ورزش خانوادگی	راهبردها و راهکارهای توسعه ورزش خانوادگی
- ارزشمند نبودن بسیاری از کارکردهای نوین ورزش در فرهنگ سنتی خانواده‌ها و عدم آگاهی عمومی از فواید فعالیت ورزشی	- احیاء و بازشناسی انواع بازی‌ها و ورزش‌های سنتی به همراه معرفی انواع ورزش‌های جدید و مفرح به خانواده‌ها
- تخصصی انگاشتن مقوله فعالیت بدنی و عدم تمایل افراد به چالش شروع ورزش در باشگاه-های ورزشی	- ارائه بسته و پکیج‌های حاوی وسایل کمکی و رفاهی در فضاهای ورزشی عمومی و توزیع تجهیزات ورزشی ارزان قیمت (از جمله کفش، لباس، توپ، راکت بدمینتون و...) در خانواده‌های کم درآمد و نیازمند
- جایگاه پایین دانش ورزش در سواد عمومی جامعه	- اقدامات نمادین مثل دوچرخه سواری خانوادگی در روزهایی از سال
- جزیره‌ای بودن و ناهماهنگی فعالیت‌های سازمان‌های متولی ورزش و منعطف نبودن ساختار آنها برای همکاری	- ایجاد ایستگاه‌های مشاوره ورزش و تندرستی در فضاهای تفریحی عمومی
- ضعف فرهنگ تعادل بین کار و فراغت در خانواده‌ها	- ایجاد پیست‌های اختصاصی برای ورزش صبحگاهی، دوچرخه سواری، پیاده روی خانوادگی
- عدم امکان استفاده از بسیاری از امکان ورزشی دولتی برای اقشار مختلف مردم	- ایجاد زمینه‌های آموزش الگوهای صحیح فعالیت حرکتی و ورزشی در اماکن ورزشی عمومی، پارک‌ها و ... به خانواده‌ها
- عدم سفارش مناسب به ورزش توسط مراجع عمومی مانند روحانیت و پزشکان	- برآورد نیاز واقعی ورزش و ایجاد سازوکارهای مناسب جهت تأمین اقتصادی خدمات ورزشی عمومی

ادامه جدول ۴- شناسایی چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش خانوادگی به تفکیک

<ul style="list-style-type: none"> - به وجود آوردن بسترها و ساختارهای مناسب برای جذب و فعالیت داوطلبین و انجمن‌های مردم نهاد علاقمند به خدمات ورزشی - پیگیری تغییر کاربری فضاهای طبیعی و سکونتی شهر و حومه برای ایجاد قابلیت فعالیت ورزشی خانوادگی - تأکید بر مبانی دینی و فرهنگی تفریحات و ورزش خانوادگی در مساجد - تدوین نظام اطلاعاتی ورزش خانوادگی و تهیه شناسنامه و پروفایل الکترونیک سلامت و ورزش خانواده‌ها - تدوین و ابلاغ چارچوب تقسیم کار و وظایف بین سازمان‌ها و مراکز متولی در زمینه ورزش همگانی و اوقات فراغت - توسعه فضاهای مجزای ورزشی در پارک‌های شهر و حومه برای خانواده‌ها - تهیه بروشور، پوستر، کتاب، فیلم، انیمیشن و تیزر، زیرنویس‌های رسانه‌ای با موضوع و هدف آموزش ورزش خانوادگی - دعوت از شخصیت‌های محبوب اجتماعی برای حضور خانوادگی در برنامه‌های ورزش همگانی - شناسایی و رتبه‌بندی انواع بازی‌ها، فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی بر اساس نظرسنجی مستمر از خانواده‌ها - طراحی و ساخت وسایل تفریحی ورزشی مخصوص خانواده‌ها - فراهم‌سازی زمینه استفاده خانوادگی از اماکن ورزشی دولتی و غیردولتی - الگوبرداری از الگوهای موفق خارجی ترویج ورزش خانوادگی - نیازسنجی ورزشی جامع از شهروندان و بازنگری در ارائه خدمات بر مبنای آن 	<ul style="list-style-type: none"> - عدم مشارکت مناسب انجمن‌های مردم نهاد و داوطلبان اجتماعی در توسعه ورزش شهروندی - کمبود خدمات مشاوره ورزشی به مردم در فضاهای تفریحی و ورزشی عمومی - کمبود سرانه ورزشی عمومی و مشکلات دسترسی به آن در بسیاری از فضاهای شهری و حومه - گرایش به سبک فراغت مجازی غیرفعال در مردم - محدودیت منابع دولتی و سنتی بودن ساختار تشکیلات دولتی ورزش - نبود الگوهای فراغتی و تفریحی ورزشی مناسب با فرهنگ محلی - نبود تجهیزات ورزشی در فضاهای طبیعی با قابلیت فعالیت ورزشی - نبود شبکه اطلاعاتی و ارتباطی جامع در زمینه ورزش شهروندی - نبود فضاهای مناسب برای ورزش خانواده‌ها یا گروه‌های مرجع دوستان در معلولین، سالمندان - وضعیت نامطلوب معیشتی مردم و اولویت پایین ورزش برای هزینه و مصرف
---	--

بحث و نتیجه‌گیری

ورزش خانوادگی جزو مهمترین الگوهای توسعه ورزش شهروندی و سازگار با فرهنگ ایرانی اسلامی است که تاکنون توسعه آن در کشور از منظر علمی و اجرایی چندان نبوده است. از این رو در این پژوهش با رویکرد اکتشافی به شناسایی یک چارچوب تخصصی اقدام شد. چارچوب حاصل از سه سطح کدگذاری شامل چهار منظر کلی؛ ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی، ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه ورزش خانوادگی، سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی و پیامدهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی بود. در واقع عوامل تعیین کننده در مشارکت ورزشی خانوادگی بر اساس

نقش و ماهیت اثر شامل این چهار دسته کلی هستند. این منظرهای کلی با منظرهای معرفی شده در مدل ورزش همگانی صفاری (۲۰۱۲)، الگوی عمومی سه شاخگی (ساختاری، محیطی، رفتاری)، مدل فعالیت ورزشی خطیب زاده (۲۰۱۶) و مدل مشارکت ورزشی بنار و همکاران (۲۰۱۸) دارای انطباق و همسویی است.

منظر ظرفیت‌های خانوادگی برای مشارکت ورزشی شامل پنج عامل ساختار جمعیت‌شناختی خانواده، فرهنگ فراغتی و تفریحی خانواده، سبک مصرف خانواده، تیپ رفتاری خانواده و سواد سلامتی و حرکتی خانواده است. این مؤلفه‌ها دلالت بر این دارند که خانواده به عنوان کوچک‌ترین نهاد اجتماعی از ویژگی‌های ساختاری و کارکردی مختلفی برخوردار است و بنابراین مشارکت ورزشی خانوادگی به واسطه این که رفتاری از خانواده تعریف می‌شود از برخی جنبه‌ها تخصصی بود و با ورزش همگانی و شهروندی عمومی تفاوت دارد. مطالعات نشان داده‌اند با تغییر روش و شیوه زندگی در خانواده‌ها، کیفیت زندگی خانوادگی توسط الگویی از ورزش و تفریح بهبود می‌یابد که در آن الگو، روش‌های فعال و غیرفعال به صورت آمیخته شده‌ای قرار دارند و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، فراغتی، رفتاری و مصرفی خانواده به صورت کلی رابطه دقیقی با میزان تفریحات فعال ندارند اما به طور کلی درجه متوسط از این متغیرها نسبت به سطح پایین و بالاتر میزان مشارکت تفریحی فعال بیشتری دارند (دستوم و همکاران، ۲۰۱۴، ۹۲). رفعت‌جاه (۲۰۰۸) طبقات پایین جامعه به نسبت طبقات مرفه جامعه کمتر از فراغت فعال استفاده می‌کنند که با نتایج پژوهش همخوانی دارد. بنابراین، می‌توان در طبقات مختلف اجتماعی تفاوت بالایی در نحوه گذراندن فراغت مشاهده کرد و نوع طبقه اجتماعی می‌تواند سبک، زمان و الگوی مشارکت ورزشی را پیش‌بینی کند (خطیب‌زاده، ۲۰۱۶). از آن‌جا که مشارکت ورزشی، ارزش فراغتی و جذابیت تفریحی ورزش کردن بیشتر و هزینه کمتری نسبت به اکثر تفریحات دارد به نظر می‌رسد پایین بودن سرانه مشارکت ورزشی خانوادگی در کشور عمدتاً به دلیل عدم آگاهی مناسب و نبود فرهنگ فراغتی مناسب باشد تا برآورد هزینه تفریح ورزشی (دستوم و همکاران، ۲۰۱۴، ۹۱). علاوه بر این، ساختار برنامه‌های تفریح و سرگرمی خانواده در فضای باز دارای رابطه مثبت قوی با قدرت خرید خانواده دارد (پاتی^۱ و رامون، ۲۰۰۲، ۱۳۲). این شواهد نشان می‌دهند که مؤلفه‌های ساختاری خانواده نقش مهم اما پیچیده‌ای در مشارکت ورزشی دارند و ابعاد مورد بحث و روابط ترسیم شده در بین آنها (شکل ۱) توصیف کلی از آن است. به صورت کلی با توجه به تغییرات در زندگی خانواده ایرانی مانند گرایش به فرزندان کمتر، رسانه‌های اجتماعی، تفریحات بیشتر و البته مشارکت کمتر با سایر خانواده‌ها، و سایر عوامل مذکور تا حد زیادی می‌تواند مقوله‌ای چندبعدی مانند فعالیت ورزشی را تحت تأثیر قرار دهند. هاشمی و مرادی (۲۰۱۰) در بررسی نقش خانواده در جامعه پذیری

ورزشی گزارش کردند میزان ورزشی بودن خانواده، حمایت خانواده از فعالیت‌های ورزشی، نگرش خانواده در مورد ورزش و میزان پذیرش ورزش در میان اعضای خانواده بر جامعه پذیری ورزشی افراد تاثیر مستقیم دارد. دیونیچی و همکاران^۱ (۲۰۱۲) در بررسی نقش خانواده در مشارکت ورزشی فرزندان گزارش کرد که ماهیت خانواده با مشارکت ورزشی اعضای آن رابطه دارد. ویلر^۲ (۲۰۱۵) در بررسی نقش فرهنگ خانواده در گرایش به مشارکت ورزشی گزارش کرد فرهنگ ورزشی می‌تواند از خانواده‌ها به همديگر منتقل می‌شود و بیشتر جنبه عادات و رفتاری دارد. رس^۳ (۲۰۱۸) در بررسی فرهنگ سلامت مبتنی بر فعالیت بدنی در خانواده‌ها نشان داد که ادراک والدین از فعالیت بدنی در و همسویی فرهنگ خانواده و فرهنگ سلامت بیشترین تاثیر را در این زمینه دارد. نتایج این تحقیقات تأییدکننده و همسو با نتایج این پژوهش هستند.

ظرفیت‌های اکوسیستمی توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی نیز شامل عوامل بازار و صنعت ورزش، محیط فرهنگی و اجتماعی ورزش، مدیریت راهبردی و اجرایی ورزش همگانی، امکانات و خدمات ورزشی محیطی و سیستم آموزش همگانی و فرهنگسازی ورزش است. اکوسیستم به مثابه ظرفی است که سایر عناصر در آن جریان دارند. از این رو هر چه عوامل موجود در اکوسیستم ورزش کشور (نهاده‌ها، رویدادها، و ...) بیشتر بتوانند با مؤلفه‌های ورزش خانوادگی پیوند ایجاد کنند بیشتر می‌توانند زمینه‌ساز مشارکت ورزشی خانواده‌ها باشند. به عنوان مثال تحقیقات نشان داده‌اند افرادی که به طور نسبی تحت تأثیرات مطلوب محیطی و برخوردار از بستر لازم جهت مشارکت باشند، به احتمال زیاد این مسیر (الگو) را نسبت به سایر افراد آسان تر خواهند پیمود و برای بار اول مشارکت ورزشی خواهند داشت (سوجیاما^۴، ۲۰۱۲، ۱۲۴). در این میان مدیریت اکوسیستم ورزش (سازمان‌های ورزشی) مسئولیت مداخله مثبت و سازنده در الگوهای رایج فعالیت ورزشی افراد بر عهده دارد و نسبت به سایر عوامل اکوسیستم نقش بیشتری در ترغیب مردم به سوی مشارکت ورزشی دارد (بنار و همکاران، ۲۰۱۸، ۴۴). مدیریت ورزش با بهبود در فرآیندهای مشارکت می‌تواند مشارکت عمومی را برانگیزاند و تسهیل کننده مشارکت خانوادگی باشد. بنابراین می‌توان گفت قابلیت‌های اکوسیستمی موجب می‌شوند که شهروند بر اساس ظرفیت‌هایش از میان امکانات و رشته‌های ورزشی مختلف موارد خاصی را برگزیند و به مشارکت ورزشی بپردازد.

سازوکارهای مشارکت ورزشی خانوادگی نیز شامل عامل‌های ارزش‌ها و نیازهای ورزشی خانواده، دانش ورزشی خانواده، نگرش ورزشی خانواده، مصرف رسانه‌ای و مجازی ورزشی خانواده، مشارکت ورزشی

-
1. Dionigi
  2. Wheeler
  3. Ross
  4. Sugiyama

خانوادگی و دستاوردها و بازخورد مشارکت ورزشی خانوادگی بود. بر اساس تجربیات علمی قبلی علی‌رغم وجود شناخت و نگرش مثبت به ورزش و آگاهی از فواید آن مشارکت ورزشی در ابتدا بستگی به این دارد که فرد به لحاظ سلامتی، زمان، مکان، مهارت و همراهی جهت فعالیت بدنی تا چه اندازه شرایط مناسبی داشته باشد (دلمان و لوییس^۱، ۲۰۱۰، ۳۲۰). فعالیت ورزشی مستمر همراه با نهادینه شدن اثرات آن به طور اعم و اخص مشارکت ورزشی را شکل می‌دهد ادامه مشارکت در ورزش از طریق مسیر بازخورد مشخص و تعدیل خواهد شد (نامراتو^۲، ۲۰۰۹، ۱۴). در واقع رفتار بازخورد مثبت، مطلوب و اطمینان بخش منجر به تکرار رفتار (مشارکت ورزشی) خواهد شد. هدف افراد از مشارکت در هر فعالیتی کسب دستاوردها و مزایای مورد انتظار است و دستیابی به آنها میزان تداوم مشارکت را تعیین می‌کند. کارکردهای ورزش نیز همانند مزایای مشارکت در ورزش چند بعدی هستند اما عمدتاً فراتر از سطح فردی هستند. در فرهنگ فراغت ایرانیان به چندبعدی بودن فعالیت‌های فراغتی بسیار اهمیت داده می‌شود، از این رو فعالیت ورزشی باید بیش از یک کارکرد ارزشمند و ملموس برای شهروندان فراهم کند تا در سبب خرید و مصرف تفریحی آنها جزو ترجیحات باشد. در همین راستا می‌توان گفت که ورزش خانوادگی در حال کلی یک ورزش گروهی محسوب می‌شود بنابراین احتمالاً ورزش‌های با ماهیت و کارکرد گروهی بهتر بتوانند زمان دورهمی خانوادگی را غنی‌سازی کنند. صفری (۲۰۱۳) در بررسی تأثیر شرکت در همایش‌های پیاده‌روی خانوادگی بر فرهنگ‌سازی ورزش‌های همگانی نشان داد به ترتیب اولویت عوامل درونی سازی ورزش، مشارکت در ورزش، عملکرد ورزشی، آگاهی نسبت به ورزش و نگرش ورزشی، انگیزش ورزشی، انتقال ارزش‌های ورزشی، رشد اخلاق ورزشی و پوشش ورزشی اثرگذار بودند. ژانگ و تیان^۳ (۲۰۱۰) در تفسیر جدید ورزش‌های خانوادگی عنوان کردند کانون‌های ورزش خانوادگی، داوطلبی ورزشی، سرگرمی‌های حرکتی جسمانی، غنی‌سازی زندگی، تناسب اندام و سلامت و ارتباطات بین فردی در خانواده‌ها از مهمترین کارکردهای نوین ورزش خانوادگی هستند. هادج و همکاران^۴ (۲۰۱۷) در بررسی زندگی مبتنی بر ورزش در خانواده‌ها گزارش کردند که یادگیری مهارت‌های ورزشی به ویژه در فرزندان در نهادینه شدن ورزش در خانواده‌ها و سبک زندگی مبتنی بر ورزش تأثیر بالایی دارد. این تحقیقات نظم موجود در مدل این پژوهش و تقدم و تأخر متغیرها را مورد تأیید قرار می‌دهند.

پیامدهای توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی نیز شامل مشارکت ورزشی خانوادگی مادام‌العمر، نهادینه‌سازی ورزش در سبب خانواده، توسعه پایدار ورزش شهروندی ملی و توسعه پایدار سلامت ملی

-
1. Dollman & Lewis
  2. Numerato
  3. Zhang & Tian
  4. Hodge

است. توسعه پایدار ورزش خانوادگی را نوعی مداخله اجتماعی می‌داند که خانواده همانند یک گروه مرجع در جامعه به دنبال ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت ورزشی است و هدفی برای تمام طول عمر و دوران زندگی اعضای آن است. در واقع ورزش در نزد بسیاری از خانواده‌ها جامعه فی نفسه فعالیتی ارزشمند، مثبت و مفید ارزیابی می‌شود و هر خانواده‌ای ممکن است برای مدتی کوتاه (چندبار) به فعالیت ورزشی روی بیاورد اما این هدف اصلی توسعه مشارکت ورزشی خانوادگی نیست، بلکه فعالیت ورزشی مستمر همراه با نهادینه شدن اثرات آن به طور اعم و اخص مشارکت ورزشی را شکل می‌دهد. بر اساس مدل عوامل اثرگذار نهایتاً از طریق عوامل مشارکت و قابلیت منجر به توسعه ورزش خانوادگی می‌شوند، بنابراین مشارکت ورزشی خانوادگی پیامد واکنش عوامل مبتنی بر زمینه خانوادگی به عوامل ساختاری محیطی است. بارانی (۲۰۱۶) گزارش کرد که عمومیت، کارآمدی چند سطحی، فرهنگ سازی ویژگی‌های برجسته ورزش خانوادگی هستند. انگیزه عمومی، مدیریت خودگردان به عنوان عواملی شناسایی شدند که ورزش خانوادگی از طریق آنها در توسعه ورزش همگانی نقش ایفا می‌کند. کای و اسپایج^۱ (۲۰۱۲) در بررسی نقش ورزش خانواده در توسعه ورزش گزارش کردند که توسعه پایدار ورزش به جایگاه ورزش در خانواده‌ها بستگی مستقیمی دارد. لنارتویچ^۲ (۲۰۱۶) در بررسی کارکردهای ورزش در خانواده‌ها گزارش کرد مشارکت ورزشی با غنی‌سازی اوقات فراغت و اجتماعی شدن خانواده‌ها ارتباط معناداری دارد. اسچولنکوف و سیفکن^۳ (۲۰۱۹) در بررسی فرایند ورزش برای توسعه گزارش کرد سبک زندگی سالم و متحرک خانواده‌ها نقش محوری در این زمینه دارد و در واقع مدل ورزش برای سلامت خانواده پایه ورزش برای توسعه است.

بر اساس مدل توسعه ورزش خانوادگی از تعامل منظرهای خانواده و زمینه با ساختار و محیط و برآیند آنها در فرایند مشارکت و قابلیت حاصل شده و به دنبال توسعه پایدار می‌باشد. عمده تحقیقات، مشارکت ورزشی را وابسته به وضعیت معیشتی، اجتماعی و اقتصادی با میانجی‌های رفتاری و مدیریتی دیگر دانسته‌اند. تحقیقات نشان داده‌اند عوامل محیطی ورزش زمینه مشارکت ورزشی هستند و در طول عمر ورزشی بر سایر عوامل اثر می‌گذارند (مجیدی، ۲۰۱۷، ۴۵). به صورت کلی می‌توان گفت از آنجا که مشارکت ورزشی شهروندان یک بخشی از اوقات فراغتی آنها است (اوقات فراغت یک مقوله اختیاری است) بنابراین عوامل فردی مانند جمعیت‌شناختی، روان‌شناختی، رفتاری، و سایر به طور مستقیم تعیین کننده هستند و عوامل محیطی در نهایت باید بتوانند این عوامل مؤلفه‌های فردی را نسبت به فعالیت ورزشی سوق دهند. غفاری (۲۰۱۵) نشان داد شش موانع اصلی شامل مدیریت شهری، محیطی، روانشناختی، درون فردی، عدم حمایت اجتماعی و محدودیت زمانی قرار به ترتیب

-
1. Kay & Spaaij
  2. Lenartowicz
  3. Schulenkorf & Siefken

اولویت بیشترین تأثیر را در عدم رشد مشارکت ورزشی خانواده‌ها دارند که با عوامل شناسایی شده در این پژوهش تناظر دارند.

بر پایه مدل طراحی شده می‌توان ورزش خانوادگی را تجزیه و تحلیل کرد و به دسته بندی جدیدی دست یافت که مبتنی بر مطالعات پیشین، تجارب مدیران و ادراک متخصصان است. این مدل، می‌تواند چارچوبی مناسب و بومی برای مطالعات در این حوزه باشد و به عنوان مقدمه‌ای به منظور همگانی شدن ورزش در بین خانواده‌ها باشد. همچنین مدل ترسیم شده شناختی جامع از ورزش خانوادگی بر پایه شناسایی عوامل کلیدی و چگونگی تعامل آنها با یکدیگر پدید می‌آورد و می‌تواند مبنای عقلانی توسعه مشارکت ورزشی در سطح نهاد خانواده در کشور نیز قرار بگیرند. با توجه به این که ورزش خانواده در بطن اکوسیستم ورزش شهروندی است؛ مدل ارائه شده به خوبی می‌تواند ظرفیت ابعاد مختلف در جذب خانواده‌ها به سوی ورزش را نشان دهد، قابلیت ارزیابی مستمر را ایجاد کند و روشن سازد که مشارکت خانوادگی در ورزش از چه عواملی و به چه صورتی اثر می‌پذیرد. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت دستیابی به سطح مطلوب از توسعه ورزش خانوادگی نیازمند یک رویکرد مدیریت اکوسیستمی است تا بتواند به طور مناسب همه نهادها و ذینفعان را جهت ایفای نقش فعال و هم‌افزا مشارکت دهد.

تقدیر و تشکر

در پایان از زحمات تمامی مدیران و کارشناسان شاغل در وزارت ورزش و جوانان که شبانه روزی در اعتلای نام کشور عزیزمان ایران میکوشند و در این تحقیق مشارکت داشتند صمیمانه تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

1. Aghapour, M. (2010). A report on the sociology of youth sports and leisure in Iran, *Journal of Education*, 11(3), 29-33. (Persian).
2. Barani, J. (2017). Investigating the Role of Family Sport Events in General Sports Development, Master's Thesis of Shahrood University of Technology. (Persian).
3. Behrouzi, A. (2012). Relationship between Attitude and Physical Activity of Parents with Attitude and Physical Activity of Children, Master's Thesis, Faculty of Physical Education, University of Guilan. (Persian).
4. Benar, N. Khanmohammadi, A , M. (2018). Analysis of the Perspectives of Sports Partnership Development in Guilan Province: Services, Stratters, Factors, Custodians, Needs, Challenges and Solutions. *Sports Management Studies*, 10 (48), 4215. (Persian).
5. Dastom, S.Rahmati, M , M.Ramezani Nejad, R. Reyhani, M. (2014). The study of the style and pattern of consumption in leisure sports in family and outdoors (Rasht). *Quarterly Journal of Research on Organizational Behavioral Management in Sport*, 1(3), 79-92. (Persian).

6. Dionigi, R. A., Fraser-Thomas, J., & Logan, J. (2012). The nature of family influences on sport participation in Masters athletes. *Annals of leisure research*, 15(4), 366-388.
7. Dollman., C ., & Lewis, R. (2010). The impact of socio economic position on sport participation among South Australian youth. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 1, 318-322.
8. Duane, W.C., & Godbeyb, G. (1987), Reconceptualizing barriers to family leisure sciences, *An Interdisciplinary Journal*, 9(2), 119-127.
9. Ghaffari, H. (2014) Identification of Barriers to Family Participation in Morning Sports in Kashmar City, Master's Thesis, Islamic Azad University, Taft Branch. (Persian).
10. Hashemi, S,Z.Moradi, R. (2010). Investigating the role of family in sport sociability, *Journal of Sociology of Iran*, 11 (4), 143-168. (Persian).
11. Hodge, C. J., Kanters, M. A., Forneris, T., Bocarro, J. N., & Sayre-McCord, R. (2017). A Family Thing: Positive Youth Development Outcomes of a Sport-Based Life Skills Program. *Journal of Park & Recreation Administration*, 35(1).
12. Horna, J. (1989). The leisure component of the parental role. *Journal of Leisure Research*, 21(2), 228-241.
13. Kashef, Mir Mohammad. (2011). *leisure and leisure management*, Tehran, Innovators, Leaders, First edition. (Persian).
14. Kay, T., & Spaaij, R. (2012). The mediating effects of family on sport in international development contexts. *International review for the sociology of sport*, 47(1), 77-94.
15. Khatibzadeh, M. (2016). Regular sport participation pattern design, PhD thesis at Tarbiat Modarres University. (Persian).
16. Lenartowicz, M. (2016). Family leisure consumption and youth sport socialization in post-communist Poland: A perspective based on Bourdieu's class theory. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(2), 219-237.
17. Majidi, C. (2017). Design of the Adventure Sports Participation Pattern, Ph.D., Kharazmi University. (Persian).
18. Maureen, H. (2006). Sport and leisure as contexts for fathering in Australian families. *Leisure Studies*, 25 (2): 165-183.
19. Modiri, F. Safiri, Kh. (2010). Gender differences in leisure time, *Journal of Social Analysis of Order and Inequality*, 59, 27-41. (Persian).
20. Numerato, D. (2009). The institutionalization of regional public sport policy in the Czech Republic. *International Journal of Sport Policy*, 1(1), 13-30.
21. Patti, A.F., & Ramon, B.Z. (2002). The role of outdoor recreation in family enrichment, *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 2(2), 131-145.
22. Rabbani, R. Rastegar, Y. (2008), *Lifestyle and Consumer Culture*, Culture, Young Journal of Journalism, Third Year, 23 & 24, 44-53. (Persian).
23. Rafat Jah, M. (2011). Family & Leisure, *Comprehensive Portal for Humanities, Social Sciences, Leisure Anthropology*. Code 133732. (Persian).
24. Ross, S. E. T., Macia, L., Documét, P. I., Escribano, C., Naderi, T. K., & Smith-Tapia, I. (2018). Latino Parents' Perceptions of Physical Activity and Healthy Eating: At the Intersection of Culture, Family, and Health. *Journal of nutrition education and behavior*, 50(10), 968-976.

25. Safari, Alireza. (2014). The Impact of Participation in Families Walking Conferences on Public Sports Culture. Master's Thesis, Islamic Azad University, Central Tehran Branch. (Persian).
26. Safari, M. Latifi Fard, M. (2018). City-friendly city-style physical activity with the approach of active cities, active communities, active citizens. *Sport Management Studies*, 10 (48), 89-112. (Persian).
27. Saffari, M. (2012). Designing the Pattern of General Sports Development in Iran, PhD thesis at Tarbiat Modarres University. (Persian).
28. Schulenkorf, N., & Siefken, K. (2019). Managing sport-for-development and healthy lifestyles: The sport-for-health model. *Sport Management Review*, 22(1), 96-107.
29. Shirakami, J. Sharifi darvaze, M. Khodadadi, Q. (2018). Iranian Society and Challenges of New Life Style, *New Achievements in Humanities Studies*, 1(1), 45-61. (Persian).
30. Sixth Development Plan. (2017). Sports section report. Strategic reports from the Ministry of Sports and Youth. (Persian).
31. Sobhani nejad, M. Afshar, A. Zarei, Z. (2009). Determining the Status and How to Improve the Pattern of Leisure Time Use of Iranian Families to Provide Operational Strategies for Comprehensive Utilization Based on Religious Teachings of Islam, *Journal of Cultural Defense of Women and Family*, 5(16), 23-66. (Persian).
32. Sugiyama, T. (2012). The built environment and physical activity behaviour change: New directions for research. *Res Exerc Epidemiol*, by the Japanese Association of Exercise Epidemiology, 14(2), 118-124.
33. Tondnevis, F. (2001). place for sports in the leisure time of people of Iran's cities, research project, physical education faculty and sports science university of Tarbiat Moalem. (Persian).
34. Wheeler, S. (2015). The significance of family culture for sports participation. *International review for the sociology of sport*, 47(2), 235-252.
35. Zhang, Y. B., & Tian, Y. P. (2010). A New Interpretation to " Family Sports"[J]. *Journal of Beijing Sport University*, page: 6.

ارجاع دهی

بشارتی هولاسو، میثم؛ نادری نسب، مهدی؛ رمضانی نژاد، رحیم. (۱۴۰۰). ارائه الگویی برای تحلیل و مدیریت توسعه ورزش خانوادگی در ایران. پژوهش در ورزش تربیتی، ۹ (۲۳): ۸۲-۱۵۵. شناسه دیجیتال: 10.22089/RES.2019.7255.1647

Besharati Holaso, M; Naderi Nasab, M; Ramzani Nezhad, R. (2021). A Model for Analysis and Management Development of Familys Sport in Iran. *Research on Educational Sport*, 9 (23): 155-82. (Persian). DOI: 10.22089/RES.2019.7255.1647